

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 32¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4791

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2020 m. rugsėjo 23 d. sprendimo Nr. SV-S-1674 „Dėl teisės aktų projektų išvadų“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4791 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4791) teisinio reguliavimo pakeitimo tikslui, kuriuo siekiama nustatyti aiškesnį ir išsamesnį kompensacijų mokėjimo mechanizmą, tačiau nepritarti pasiūlytomis teisinio reguliavimo priemonėms, siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą XIIP-4791 tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4791 aiškinamajame rašte nurodoma, kad Įstatymo projektu XIIP-4791 siekiama įvesti daug aiškesnį ir išsamesnį kompensacijų apskaičiavimo mechanizmą nei nustatyta Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje ir todėl siūloma nustatyti, kad kompensacijos už saugomose teritorijose dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo nustatytus veiklos apribojimus apskaičiuojamos ir išmokamos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad siekiamas teisinio reguliavimo tikslas dėl aiškesnio ir platesnio kompensavimo pasirinktomis teisinio reguliavimo priemonėmis nebus įgyvendintas, nes pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnį kompensacijos mokamos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo, o šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustato tik šis įstatymas, o kituose įstatymuose nustatyti kiti ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai netaikytini specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis. Toks teisinio reguliavimo pakeitimas lemtų, kad kompensavimo atvejų sumažėtų, nes, pavyzdžiui, dauguma miško savininkų negalėtų gauti kompensacijų už nustatytus miškų ūkio veiklos apribojimus saugomose teritorijose, atsirandančius taikant miškų grupių teisinį režimą, įtvirtintą Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, nes šie apribojimai netaikomi specialiomis žemės naudojimo sąlygomis. Galiojantis Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsniu nustatytas kompensavimo teisinis mechanizmas neapriboja kompensavimo teisės pagal tai, kokio įstatymo nuostatos riboja veiklą saugomoje teritorijoje, todėl yra universalus.

2. Įstatymo projekto Nr. XIIP-4791 aiškinamajame rašte taip pat nurodoma, kad pasiūlymu siekiama nustatyti, kad saugomose teritorijose taikomas kompensavimo mechanizmas apimtų visumą nuostolių, kaip nustatyta Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnyje. Viešai diskutuojant su socialiniais partneriais apie kompensacijų teisinį reguliavimą, nustatyta, kad saugomose teritorijose taikomo kompensacijų mechanizmo atmetimą iš esmės lemia tai, kad kasmetinės kompensacijos už miškuose taikomus apribojimus yra per mažos ir kompensacijos teisė nutrūksta, kai pasikeičia žemės sklypo savininkas. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto Nr. XIIP-

4791 rengėjams siūlytina jį tobulinti ir saugomose teritorijose taikomą kompensacijų mechanizmą keisti tokiomis teisinio reguliavimo priemonėmis:

2.1. tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 1 dalies nuostatas papildant, kad ir už saugomose teritorijose nustatytus specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymą kompensacijos išmokamos ir apskaičiuojamos pagal šiame Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnyje numatytą kompensacijų apskaičiavimo mechanizmą;

2.2. tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatytą kasmetinių kompensacijų privataus miško savininkams apskaičiavimo principą, kad būtų išvengta situacijų, kai kasmetinė kompensacija sumažėja iki socialiai neteisingo lygio tik dėl to, kad skaičiavimuose naudojamos vidutinės metinės palūkanų, mokamų einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose už ilgalaikius (nuo 2 metų) terminuotus indėlius, normos sumažėja priartėdamos prie 0 reikšmės arba tampa neigiamomis ir todėl kompensacijos nemokamos. Siūlytina įstatymu nustatyti mažiausią kasmetinės kompensacijos skaičiavimuose naudojamą palūkanų normą, kuri užtikrintų teisingą kasmetinės kompensacijos dydį;

2.3. tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostatas, kurių taikymas šiuo metu lemia, kad teisė į kompensaciją nutrūksta, jeigu pasikeičia žemės sklypo savininkas, todėl nuostolių patiria parduodamo žemės sklypo savininkas, nes dėl tokios sąlygos sumažėja parduodamo žemės sklypo rinkos vertė, arba socialinį neteisingumą patiria paveldimo žemės sklypo įpėdiniai. Atsisakius atitinkamos Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostatos, būtų sudarytos galimybės ir toliau gauti kompensaciją už veiklos apribojimus žemės sklype, saugomoje teritorijoje, keičiantis jo savininkui ir tai sumažintų konfliktą, kylantį dėl saugomų teritorijų apsaugos priemonių nustatymo.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras